

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

Konkurs Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2024/2025

Etap rejonowy

Drogi Uczniu!

Przed przystąpieniem do rozwiązywania testu prosimy, żebyś zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. zakoduj swoje dane na karcie odpowiedzi zgodnie z poleceniem komisji konkursowej;
2. masz do rozwiązania **37** zadań zamkniętych, za rozwiązanie których możesz otrzymać maksymalnie **37** punktów;
3. do każdego zadania podane są odpowiedzi, z których tylko jedna jest poprawna;
4. odpowiedzi udzielaj tylko na załączonej karcie odpowiedzi;
5. jeżeli pomylisz się, błędne oznaczenie otocz kółkiem i zaznacz nową poprawną odpowiedź;
6. jeśli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna odpowiedź nie będzie uznana;
7. nie używaj ołówka, gumki ani korektora na karcie odpowiedzi;
8. uważnie czytaj wszystkie polecenia;
9. po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi;
10. na rozwiązanie zadań masz 90 minut.

Powodzenia!

Zadania od 1. do 9. do tekstu Jarosława Iwaszkiewicza *Ikar*

Jarosław Iwaszkiewicz

IKAR

Istnieje pewien obraz Breughla, zatytułowany „Ikar”. Kiedy się na ten obraz patrzy, spostrzega się chłopca orzącego ziemię na wysokim brzegu morza, pastucha pasącego obojętnie swoje stado, wędkarza, który wyciąga z morza swoje wędkę, miasto spokojne w oddali. Morzem płynie statek z rozwiniętymi żaglami, a na jego pokładzie kupcy rozmawiają o interesach. (...) Gdzież jest Ikar? Gdzież ten, który usiłował wylecieć w słońce? I dopiero, kiedy dobrze przyjrzymy się obrazowi, w pewnym kącie morza spostrzegamy dwie nogi wyzierające z wody i parę piór w powietrzu nad wodą leżących, wyszarpiętych siłą upadku z bezmyślnie skonstruowanych skrzydeł. Przed chwilą nastąpił upadek Ikara. Śmiałek, który przyprawił sobie skrzydła - podług greckiej legendy - wzniósł się wysoko, tak wysoko, że znalazł się w pobliżu słońca. Promienie słoneczne stopiły wosk, którym przymocował sobie rzędy piór do skrzydeł, i młodzieniec spadł. Dopełnia się tragedia - oto właśnie tonie i zanurza się w morzu, ale ludzie tego nie zauważyli. Ani chłop orzący ziemię, ani kupiec płynący w dal, ani gapiący się na niebo pasterz - nikt nie spostrzegł śmierci Ikara. Jeden tylko poeta czy malarz ujrzał tę śmierć i przekazał ją potomności. Obraz ten przypomina mi się zawsze, ilekroć pomyślę o pewnym moim przeżyciu. Był to czerwiec roku 1942 czy 1943. Piękny letni wieczór zapadał nad Warszawą, różowe blaski rzucały ozdobne cienie na zniszczone mury, a gwałtowny ruch wszystkich, dążących do domów, śpieszących przed policyjną godziną, aby dostać się do tramwaju, przykrywał tłumem cywilnych ubrań rzadkie już o tej chwili mundury. Gdy się patrzyło w tym momencie na ulice Warszawy, ożywione i piękne czerwcową pogodą, przez chwilę wydawać się mogło, że miasto wolne jest od okupanta. Przez chwilę... Stałem na rogu ulicy Trębackiej i Krakowskiego Przedmieścia, na przystanku tramwajowym. Tramwaje dźwięcznie dzwoniące szeregowały się jedno za drugim swoimi czerwonymi cielskami wzdłuż Krakowskiego Przedmieścia. Ludzie tłoczyli się do nich gromadami, wieszali na stopniach, czepiali zderzaków, gronami zwisali z tyłu i z boków. Od czasu do czasu przemykało czerwone „zero”, przeznaczone tylko dla Niemców, więc pustawe. (...) Przede mną wysoko stał na swoim cokole Mickiewicz, naokoło pomnika skromnie kwiaty kwitły jednakże i pachniały, samochody skręcały ze zgrzytem przed kościołem Karmelitów, chłopcy sprzedawali gazety, wykrzykując głośno. (...) W tej chwili słyszałem bijące serce Warszawy i mimo woli ociągałem się wśród ludzi, aby jeszcze trochę pobyc z nimi razem i razem z nimi odczuwać ten miejski letni wieczór.

W pewnej chwili spostrzegłem młodego chłopca, który idąc gdzieś od Bednarskiej, dość nierozważnie wysunął się zza czerwonego kadłuba tramwaju, który już ruszał, i stanąwszy twarzą do jezdni, a plecami do ruchu, na małej wysepce, w dalszym ciągu nie odrywał oczu od książki, z którą razem wynurzył się z szarzejącego zmroku. Miał lat piętnaście, szesnaście najwyżej. Czytając, od czasu do czasu wstrząsał płową czupryną, odgarniając włosy, które spadały na czoło. Jedną książkę sterczała mu z bocznej kieszeni, drugą rozłożoną trzymał przed oczami, najwidoczniej nie mogąc się od niej oderwać. Zdobył ją zapewne przed chwilą od jakiegoś kolegi czy też w tajnej wypożyczalni i, nie czekając na powrót do domu, chciał się z jej treścią zaznajomić na gorąco, na ulicy. Żałowałem, że nie widziałem, jaka to była książka, z daleka wyglądała na podręcznik, ale chyba żaden podręcznik nie budzi w młodzieńcu takiego zainteresowania. Może to były wiersze? Może jakaś książka ekonomiczna? Nie wiem. Chłopak przez chwilę stał na wysepce, pogrążony w czytaniu. Nie uważał na potrącanie, na cisnący się do wagonów tłum. Parę czerwonych smug przeminęło za nim, on wciąż nie odrywał oczu od książki. I wciąż z tą książką pod nosem - czy to, że

znudziły go potrącania i krzyki wokoło, czy też nagle podświadomie uczuł potrzebę pośpiechu do domu - widziałem, że stąpnął z wysepki na jezdnię - wprost pod nadjeżdżający samochód. Rozległ się zgrzyt gwałtownie naciśniętych hamulców i gwizd gum na asfalcie, samochód unikając przejechania chłopca skręcił gwałtownie w bok i zatrzymał się nagle przed samym rogiem Trębackiej. Z przerażeniem spostrzegłem, że była to karetka gestapo. Młodzieniec z książką usiłował wyminąć samochód. Ale w tym samym momencie z tyłu karetki otworzyły się drzwiczki i dwóch osobników w hełmach z trupimi główkami wyskoczyło na jezdnię. Znaleźli się tuż obok chłopca. Jeden z nich krzyczał gardłowym głosem, drugi okrągłym ruchem ręki, z szyderstwem zaprosił go do środka. Do dziś dnia widzę młodzieńca, jak stoi u drzwiczek karetki, zażenowany, po prostu zawstydzony... Jak wzbrania się przeczącym, naiwnym ruchem głowy, jak dziecko, które obiecuje, że już nigdy więcej nie będzie... „Ja nic nie zrobiłem - zdawało się, mówi - ja tylko tak...” Wskazywał na książkę, jako na przyczynę swojej nieuwagi. Jak gdyby tutaj można było coś wytłumaczyć. Nie chciał wejść do karetki ostatnim odruchem traconego życia. Żandarm zażądał od niego papierów, porwał wyjętą kennkartę i gwałtownym ruchem popchnął chłopca do środka. Drugi mu pomógł, chłopiec wsiadł, za nim gestapowcy, drzwiczki trzasnęły i karetka, pędem porwawszy się z miejsca, szybkim tempem skierowała się w stronę Alei Szucha... Zniknęła mi z oczu. Obejrzałem się dokoła, szukając jeszcze u kogoś zrozumienia, współczucia dla tego, co się tutaj zdarzyło. Przecież młodzieniec z książką zginął. Z najwyższym zdumieniem spostrzegłem, że nikt tego zdarzenia nie zauważył. Wszystko, co opisałem, odbyło się tak szybko, tak błyskawicznie, każdy z tłumu na ulicy tak był zajęty swoim pośpiechem, że porwanie młodzieńca przeszło niepostrzeżenie.(...) Mickiewicz stał spokojnie i kwiaty pachniały, i brzoźki, i jarzębiny obok pomnika poruszały się od lekkiego wiatru, zniknięcie tego człowieka nie znaczyło nic dla nikogo. Ja jeden zauważyłem, że Ikar utonął. Stałem jeszcze długo na miejscu, czekając, aż tłum zrzednie. Myślałem, że może „Michaś” - tak go sobie w myślach nazwałem - powróci. Wyobrażałem sobie jego dom, rodziców oczekujących na jego powrót, matkę przygotowującą wieczerzę i w głowie pomieścić mi się nie chciało, że oni nigdy nie dowiedzą się, jakim sposobem zginął ich syn. Nie przypuszczałem, znając zwyczaje naszych okupantów, aby się mógł wyrwać z tych pazurów. A wpadł w taki głupi sposób! Bezmyślne okrucieństwo tego porwania poruszyło mnie do głębi, porusza jeszcze do dziś dnia. Ci, co zginęli w walce, ci, co wiedzieli, za co giną, mieli może w tym pociechę, że śmierć ich ma jakiś sens. Ale iluż było takich jak mój Ikar, co tonęli w morzu zapomnienia z okrutnego w swej bezmyślności powodu. Wieczór nadszedł, miasto usypiało gorączkowym, niezdrowym snem... Ruszyłem wreszcie spod mojego słupa, minąłem pomnik Mickiewicza, poszedłem do domu piechotą... A w myśli wciąż prześladował mnie obraz Michasia kręcącego głową, jak gdyby powiedział: „Nie, nie, to tylko ta książka temu winna... już teraz będę uważał...”

1945

Jarosław Iwaszkiewicz, Ikar. [w: tegoż] Opowiadania wybrane. Wrocław 2001.

Zadanie 1. (0-1)

Jaką refleksję na temat ludzkiego życia i losu można odnaleźć w tekście Jarosława Iwaszkiewicza? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Życie człowieka jest ulotne i często przypadkowe, a los jednostki bywa niezauważony przez innych.
- B. Każdy człowiek może samodzielnie kształtować swój los, niezależnie od warunków zewnętrznych.
- C. Spotkania z nieznanymi są bez znaczenia i nie wpływają na życie człowieka.
- D. Pamięć o przeszłości jest ważniejsza niż teraźniejsze życie i refleksja nad przyszłością.

Zadanie 2. (0–1)

Z jakiego powodu wydarzenia w utworze nabierają szczególnego znaczenia dla narratora?

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Są to wspomnienia z czasów jego młodości.
- B. Odnoszą się do tragicznych wydarzeń okresu wojennego, które zmieniają jego sposób postrzegania życia.
- C. Wydarzenia te dotyczą jego rodziny i mają osobisty wymiar.
- D. Są to wydarzenia związane z jego pracą zawodową, co ma wpływ na jego refleksje.

Zadanie 3. (0–1)

Co symbolizuje postać chłopca trzymającego książki? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Niewinność i kruchość młodości w obliczu wojennych zagrożeń.
- B. Marzenia i ambicje, które można osiągnąć mimo trudnych czasów.
- C. Bunt młodych ludzi wobec okrucieństw wojny.
- D. Nadzieję na rychły koniec wojny i odzyskanie pokoju.

Zadanie 4. (0–1)

Jakie znaczenie dla wymowy utworu ma miejsce akcji „Ikara”? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Warszawa jako stolica była centrum ważnych wydarzeń historycznych, co podkreśla znaczenie losu chłopca.
- B. Przedstawienie zniszczonego miasta podkreśla bezsens wojny i tragedię jego mieszkańców.
- C. Wybór Warszawy dodaje dramatyzmu, ponieważ jest to miasto pełne kontrastów między starożytnością a nowoczesnością.
- D. Akcja w Warszawie symbolizuje nadzieję na odbudowę kraju i lepsze jutro.

Zadanie 5. (0–1)

Które z poniższych określeń najlepiej opisują wspólne cechy Michasia i Ikara?

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Uważni i bystrzy.
- B. Zaangażowani, nieposłuszni i wytworni.
- C. Marzycielscy, łatwowierni i roztargnieni.
- D. Egocentryczni i niewzruszeni.

Zadanie 6. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE - jeśli jest fałszywe.

1.	Narrator obserwuje chłopca z książkami, wyłącznie opisując jego wygląd i zachowanie, bez wnikania w ich znaczenie.	TAK	NIE
2.	Refleksje narratora na temat chłopca i obrazu Bruegla zawierają elementy subiektywizmu i stanowią próbę interpretacji rzeczywistości wojennej.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

Zadanie 7. (0–1)

Wybierz odpowiedź A albo B, albo C albo D i jej uzasadnienie spośród 1 - 4.

Przywołany utwór to:

A.	mit,	ponieważ	1.	narrator przedstawia swoje osobiste przeżycia i refleksje na temat obserwowanych zdarzeń.
B.	pamiętnik,		2.	akcja skupia się na jednym zdarzeniu, przedstawionym przez narratora, a całość obejmuje krótki czas i realistyczne tło.
C.	opowiadanie,		3.	pojawia się w postaci mitycznego Ikara, symbolizującego upadek i marzenia.
D.	reportaż,		4.	autor przedstawia fakty oraz wiernie oddaje rzeczywistość.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Poprawna odpowiedź to A i 1
- B. Poprawna odpowiedź to A i 3
- C. Poprawna odpowiedź to B i 2
- D. Poprawna odpowiedź to C i 2
- E. Poprawna odpowiedź to C i 3
- F. Poprawna odpowiedź to D i 4

Zadanie 8. (0–1)

Wskaż trzy elementy świata przedstawionego, które świadczą o jego realizmie.
Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Fantastyczne postacie, poetycki język, symbolika mitologiczna.
- B. Autentyczne miejsca, codzienne rekwizyty, realistyczne opisy zachowań.
- C. Autentyczne miejsca, alegoryczni bohaterowie, oniryczny nastrój.
- D. Nierealistyczna fabuła, codzienne rekwizyty, alegoryczni bohaterowie.

Zadanie 9. (0–1)

Przeczytaj zdanie, a następnie wybierz właściwą odpowiedź.

Wyobrażałem sobie jego dom, rodziców oczekujących na jego powrót ...

Podkreślony wyraz **a/b** zastępuje rzeczownik **c/d** w zdaniu poprzedzającym.

a. zaimek	c. dom
b. przyimek	d. chłopca

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. a, c
- B. a, d
- C. b, c
- D. c, d

Zadania od 10. do 17. do tekstu kultury

Pieter Bruegel (starszy), *Upadek Ikara (De val van Icarus)*
obraz olejny, namalowany ok. XVI wieku

https://pl.wikipedia.org/wiki/Pejza%C5%BC_z_upadkiem_Ikara

Zadanie 10. (0–1)

W jakim celu artysta użył intensywnych kolorów na obrazie? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Przyciągnąć uwagę do centralnych postaci.
- B. Oddać dynamikę sceny.
- C. Kontrastować z ciemnym tłem.
- D. Podkreślić bogactwo krajobrazu.

Zadanie 11. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Postać Ikara jest niemal niewidoczna, ponieważ

- A. autor chciał ją ukryć jako metaforę upadku.
- B. postać została zamalowana przez innego artystę.
- C. nie była centralnym punktem kompozycji.
- D. została zniszczona w wyniku uszkodzenia obrazu.

Zadanie 12. (0–1)

Dlaczego większość elementów obrazu jest przedstawiona w spokojnych barwach? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Aby nadać kompozycji harmonijny charakter.
- B. Żeby uspokoić emocje widza.
- C. By podkreślić intensywność dramatycznych momentów.
- D. Aby odwrócić uwagę od Ikara.

Zadanie 13. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Na obrazie krajobraz jest przedstawiony w sposób szczegółowy, co podkreśla codzienny charakter sceny.	TAK	NIE
2.	Postać rolnika na obrazie jest skierowana w stronę upadającego Ikara, co sugeruje, że dostrzega tragedię.	TAK	NIE
3.	Statek widoczny na obrazie jest oddalony od miejsca tragedii, co symbolizuje obojętność ludzi wobec losu Ikara.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK, zdanie 3. – TAK
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK, zdanie 3. – NIE
- C. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE, zdanie 3. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE, zdanie 3. – NIE
- E. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE, zdanie 3. – TAK
- F. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK, zdanie 3. – NIE

Zadanie 14. (0–1)

Kto najprawdopodobniej był adresatem obrazu przedstawiającego upadek Ikara?
Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Ludzie współcześni artyście – w celu odzwierciedlenia ich poglądów.
- B. Pokolenie przyszłych romantyków – w celu ukazania tragizmu ich losu.
- C. Klasa szlachecka – jako przestroga dla przekazania nauki moralnej.
- D. Arystokraci – aby przedstawić ich społeczną pozycję.

Zadanie 15. (0–1)

Jaki cel przyświecał artyście, który przedstawił dramat Ikara w tle sceny rodzajowej?
Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Chciał pokazać obojętność ludzi na nieszczęście innych.
- B. Chciał urozmaicić obraz poprzez różne wątki.
- C. Zamierzał symbolicznie pokazać małość tragedii jednostki.
- D. Pragnął skupić uwagę na głównym bohaterze obrazu.

Zadanie 16. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Sylwetka oracza jest na pierwszym planie, a pozostali bohaterowie są jednym z elementów pejzażu.	TAK	NIE
2.	Kompozycja obrazu jest otwarta.	TAK	NIE
3.	Dzieło odzwierciedla flamandzkie przysłowie: „Śmierci nic nie jest w stanie powstrzymać.”	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK, zdanie 3. – TAK
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK, zdanie 3. – NIE
- C. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE, zdanie 3. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE, zdanie 3. – NIE
- E. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE, zdanie 3. – TAK
- F. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK, zdanie 3. – NIE

Zadanie 17. (0–1)

Wybierz odpowiedzi A albo B i jej uzasadnienie spośród 1-3.

Obraz Petera Bruegla przedstawia świat w sposób

A.	realistyczny,	ponieważ	1.	malarz z precyzją przedstawia codzienne życie ludzi.
B.	nierzeczywisty,		2.	nawiązuje do tematyki religijnej.
			3.	sylwetka Ikara na obrazie jest zdeformowana.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Poprawna odpowiedź to A i 1
- B. Poprawna odpowiedź to A i 2
- C. Poprawna odpowiedź to A i 3
- D. Poprawna odpowiedź to B i 1
- E. Poprawna odpowiedź to B i 2
- F. Poprawna odpowiedź to B i 3

Zadania od 18. do 27. do tekstu Stefana Żeromskiego *Silaczka*

Stefan Żeromski

SILACZKA [Fragmenty]

1. Jest ubogim studentem czwartego kursu. Idzie w poranek zimowy do szpitala, tak misternie stawiając nogi, by nie wszyscy przynajmniej widzieli, iż dziury w podeszwach tekturą umiejętnie są pozatykane. Paltocik ma ciasny jak kaftan wariata, wytarty tak dalece, że Żyd letnią porą ośmiu zań złotych dać nie chciał. Bieda nastraja go pesymistycznie [...]. Można się z tego obudzić natychmiast: dość jest wypić kilka szklanek herbaty, zjeść befsztyk – lecz herbaty nie pił i obiadu prawdopodobnie jeść nie będzie. Biegnie niemal po brunatnym błocie z ulicy Długiej, aby o trzy kwadransy na dziewiątą¹ wchodzić w bramę Ogrodu Saskiego. Tam spotka panienkę, przejdzie obok niej, przyjrzy się ciężkiemu, długiemu, jasnopopielatemu jej warkoczowi... Ona nie podniesie oczu, zmarszczy brwi, podobne do prostych a wąskich skrzydełek jakiegoś ptaka.

2. Spotykał ją wówczas w tym samym miejscu codziennie. Szła szybko na Krakowskie Przedmieście², wsiadała do tramwaju i jechała na Pragę³. Nie miała więcej nad siedemnaście lat, a wyglądała jak stare pannisko, w baszłyku⁴ zarzuconym niedbale na futrzaną czapkę, w kaloszach za dużych trochę na jej małe nogi, w niezgrabnej i niemodnej salopce⁵. Niosła zawsze pod pachą jakieś kajety, arkusze zapisane, książki, mapy. Raz jeden, czując się w posiadaniu kilku dziesiątek przeznaczonych na obiad, postanowił zbadać, dokąd ona jeździ. Puścił się tedy w pogoń, wsiadł do tego samego, dziesięciogroszowego przedziału, lecz zaraz po zajęciu miejsca stracił całą odwagę. Nieznajoma zmierzyła go wzrokiem tak okropnej

¹ Trzy kwadransy na dziewiątą – godz. 8:45.

² Krakowskie Przedmieście – ulica w centrum Warszawy.

³ Praga – dzielnica Warszawy.

⁴ Baszłyk – kaptur z grubej tkaniny, z długimi końcami do wiązania wokół szyi lub pasa.

⁵ Salopka – długie, wierzchnie okrycie kobiece.

pogardy, że niezwłocznie wyskoczył z tramwaju, tracąc tym sposobem wazkę rosołu i nic nie wskórawszy [...].

3. Podówczas jeden z jego kolegów [...] ożenił się z ubogą jak mysz kościelna emancypantką⁶.

[...] Dom ich jednak stał się punktem, do którego zmierzał wieczorem każdy „społecznik” w zabłoconych kamaszach [...]. Można się tam było zawsze z kimś spotkać, zaznajomić z nieznanymi do tej pory wielkimi ludźmi, z koleżankami gospodyni, a niejednokrotnie można było nawet pożyczyć czterdzieści groszy.

4. Jakże pobladł Obarecki z radości, gdy wchodząc pewnego wieczora do tak zwanego salonu, ujrzał ukochaną swoją panienkę w gronie koleżanek! Rozmawiał z nią i aż do nieprzyzwoitości tracił przytomność... Wracając tego wieczora do domu, pragnął być sam – nie marzyć ani myśleć, tylko być z nią całą duszą, wszystką ją mieć w oczach, w uszach mieć dźwięk jej głosu, tak myśleć jak ona, zamknąć powieki i niechaj idą pod nimi te obrazy, które wydzierają się z serca. Pamiętał jej oczy przedziwne, posępne a miłosierne, łagodne i tajemniczo myślące, w których przerażała jakaś głęбина. Doznawał uczucia radości i spokoju, jakby po skwarnej i dręczącej podróży doszedł do czystego stoku, ukrytego w cieniu sosen na wyżynie górskiej.

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/silaczka.html> opis bibliograficzny

⁶ **Emancypantka** – zwolenniczka równouprawnienia kobiet.

Zadanie 18. (0–1)

Oceń, na podstawie 1. i 2. części tekstu, prawdziwość poniższych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Bohaterka ubiera się zgodnie z najnowszą modą.	TAK	NIE
2.	Bohater nosi ciasny i zniszczony płaszcz.	TAK	NIE
3.	Bohater czuje się pewnie, podążając za nieznaną w tramwaju.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A.** Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK, zdanie 3. – TAK
- B.** Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK, zdanie 3. – NIE
- C.** Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE, zdanie 3. – TAK
- D.** Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE, zdanie 3. – NIE
- E.** Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE, zdanie 3. – TAK
- F.** Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK, zdanie 3. – NIE

Zadanie 19. (0–1)

Wskaż poprawnie zapisane zdanie.

- A. Paweł Obarecki i Stanisława Bozowska to główne bohaterowie utworu S. Żeromskiego „Siłaczka”.
- B. Poznali się w mieszkaniu swoich przyjaciół.
- C. W czasach młodości oboje byli biedni.
- D. Ona była ubrana nie modnie, a on nosił dziurawe buty.
- E. Wieczorami spotykali się u kolegi, żeby poobcować.

Zadanie 20. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1-3.

Narrator w utworze jest

A.	pierwszoosobowy,	ponieważ	1.	jest nim Paweł Obarecki.
			2.	zna szczegóły wydarzeń, ale nie jest świadomy myśli i uczuć postaci.
			3.	zna uczucia i stany wewnętrzne bohatera, drobiazgowo o nich opowiada.
B.	wszechwiedzący,			

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Poprawna odpowiedź to A i 1
- B. Poprawna odpowiedź to A i 2
- C. Poprawna odpowiedź to A i 3
- D. Poprawna odpowiedź to B i 1
- E. Poprawna odpowiedź to B i 2
- F. Poprawna odpowiedź to B i 3

Zadanie 21. (0–1)

Jaką funkcję pełni porównanie „paltocik ciasny jak kaftan wariata” w kontekście całego fragmentu? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Podkreśla niezdolność bohatera do przystosowania się do warunków społecznych.
- B. Wzmacnia obraz niedostatku i trudności w życiu bohatera.
- C. Ironicznie wskazuje na modę bohatera.
- D. Ukazuje modę XIX wieku.

Zadanie 22. (0–1)

Przeczytaj podane zdanie, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

W wypowiedzeniu *Niosła zawsze pod pachą jakieś kajety, arkusze zapisane, książki, mapy.* wyróżniono wyraz, który we współczesnej polszczyźnie jest **a/b/c** _____ i można go zastąpić słowem **d/e** _____.

a. archaizmem	d. notes
b. homonimem	e. zeszyt
c. eufemizmem	

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A.** a, d
B. a, e
C. b, d
D. b, e
E. c, d
F. c, e

Zadanie 23. (0–1)

Jakim środkiem stylistycznym jest wyrażenie „dziury w podeszwach tekturą umiejętnie są pozatykane”? Określ jego funkcję.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A.** Hiperbolą, sugerującą bohaterowi przesadne skupienie na detalach.
B. Metaforą, wskazującą na zaradność bohatera mimo ubóstwa.
C. Personifikacją, przedstawiającą buty jako element ukrywający biedę bohatera.
D. Antytezą, która uwypukla kontrast między chęcią bohatera a jego stanem materialnym.

Zadanie 24. (0–1)

Wybierz odpowiedź A albo B i jej znaczenie spośród 1-2.

Związek frazeologiczny *uboga jak mysz kościelna* to

A.	zwrot,	potocznie określający/e kogoś,	1.	kto nie ma środków finansowych.
B.	wyrażenie,		2.	kto nie płaci daniny na kościół.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A.** Poprawna odpowiedź to A i 1
B. Poprawna odpowiedź to A i 2
C. Poprawna odpowiedź to B i 1
D. Poprawna odpowiedź to B i 2

Zadanie 25. (0–1)

Który cytat najlepiej obrazuje funkcję ekspresywną? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. „Bieda nastraja go pesymistycznie.”
- B. „Wsiadała do tramwaju i jechała na Pragę.”
- C. „Tam spotka panienkę, przejdzie obok niej, przyjrzy się ciężkiemu, długiemu, jasnopopielatemu jej warkoczowi...”
- D. „Biegnie niemal po brunatnym błocie z ulicy Długiej.”

Zadanie 26. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Użyty w tekście wyraz **społecznik** oznacza:

- A. człowieka, który zawodowo działa na rzecz społeczeństwa.
- B. osobę, która poświęca swoje życie wyłącznie rozwojowi własnych umiejętności.
- C. człowieka bezinteresownie działającego dla dobra jakiejś społeczności.
- D. osobę, która nadzoruje pracę innych ludzi w zakresie działań społecznych.

Zadanie 27. (0–1)

Wybierz odpowiedź A albo B i jej znaczenie spośród 1-2.

Wyrazy **pesymistycznie** i **przynębiająco** są wyrazami:

A.	po pochodnymi,	ponieważ	1.	oba wyrazy mają wspólną podstawę znaczeniową związaną z negatywną oceną rzeczywistości.
B.	bliskoznacznymi,		2.	ponieważ oba wyrażają nastawienie nacechowane niepewnością lub rezygnacją.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Poprawna odpowiedź to A i 1
- B. Poprawna odpowiedź to A i 2
- C. Poprawna odpowiedź to B i 1
- D. Poprawna odpowiedź to B i 2

Zadania od 28. do 37. do tekstu Henryka Sienkiewicza *Janko Muzykant*

Henryk Sienkiewicz

JANKO MUZYKANT [Fragment]

Przyszło to na świat wątłe, słabe. Kумы, co się były zebrały przy tapczanie położnicy, kręciły głowami i nad matką, i nad dzieckiem. Kowalka Szymonowa, która była najmądrzejsza, poczęła chorą pocieszać:

— Dajta — powiada — to zapalę nad wami gromnicę, już z was nic nie będzie, moja kumo; już wam na tamten świat się wybierać i po dobrodzieja by posłać, żeby wam grzechy wasze odpuścił.

— Ba! — powiada druga. — A chłopaka to zara trza ochrzcić; on i dobrodzieja nie doczeka, a — powiada — błogo będzie, co choć i strzygą się nie ostanie.

Tak mówiąc zapaliła gromnicę, a potem wzięwszy dziecko pokropiła je wodą, aż poczęło oczki mrużyć, i rzekła jeszcze:

— Ja ciebie „krzczę” w Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego i daję ci na przezwisko Jan, a teraz—że, duszo „krześcijańska”, idź, skądś przyszła. Amen!

Ale dusza chrześcijańska nie miała wcale ochoty iść, skąd przyszła, i opuszczać chuderlawego ciała, owszem, poczęła wierzgać nogami tego ciała, jako mogła, i płakać, chociaż tak słabo i żałośnie, że jak mówiły kумы: „Myślałby kto, kocię nie kocię albo co!”

Posłano po księdza; przyjechał, zrobił swoje, odjechał, chorej zrobiło się lepiej. W tydzień wyszła baba do roboty. Chłopak ledwo „zipał”, ale zipał; aż w czwartym roku okukała kukułka na wiosnę chorobę, więc się poprawił i w jakim takim zdrowiu doszedł do dziesiątego roku życia.

Chudy był zawsze i opalony, z brzuchem wydętym, a zapadłymi policzkami; czuprynę miał konopną, białą prawie i spadającą na jasne, wytrzeszczone oczy, patrzące na świat, jakby w jakąś niezmierną dalekość wpatrzone. W zimie siadywał za piecem i popłakiwał cicho z zimna, a czasem i z głodu, gdy matula nie mieli co włożyć ani do pieca, ani do garnka; latem chodził w koszulinie przepasanej krajką i w słomianym „kapalusie”, spod którego obdartej kani spoglądał, zadzierając jak ptak głowę do góry. Matka, biedna komornica, żyjąca z dnia na dzień niby jaskółka pod cudzą strzechą, może go tam i kochała po swojemu, ale biła dość często i zwykle nazywała „odmieńcem”. W ósmym roku chodził już jako potrzódka za bydlętem lub, gdy w chałupie nie było co jeść, za bedłkami do boru. Że go tam kiedy wilk nie zjadł, zmiłowanie Boże.

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/janko-muzykant/>

Zadanie 28. (0–1)

Co zaproponowała Kowalka Szymonowa matce dziecka, widząc jej stan? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zapalenie gromnicy nad dzieckiem, by odwrócić od niego chorobę, oraz wezwanie duchownego do jego chrztu.
- B. Podjęcie środków ostrożności, takich jak wysłanie po lekarza, który mógłby ocenić stan matki.
- C. Zgodnie z tradycją zapalenie gromnicy i wezwanie kapłana, by udzielił sakramentu chorych.
- D. Zastosowanie rytuału w celu zapewnienia dziecku ochrony i spokoju na czas choroby.

Zadanie 29. (0–1)

Jak matka chłopca odnosila się do niego na co dzień? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Okazywała mu uczucia w sposób surowy i zdystansowany, troszcząc się o niego jedynie w podstawowym zakresie.
- B. Nazywała go „odmieńcem” i okazywała mu surowość, mimo że prawdopodobnie żywiła wobec niego skrywaną miłość.
- C. Zazwyczaj ignorowała jego obecność, pozostawiając opiekę nad nim innym kobietom.
- D. Dbala o jego wykształcenie, licząc na to, że osiągnie wyższy status społeczny.

Zadanie 30. (0–1)

Uwzględniając znajomość całego utworu, oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Charakterystyczną czynnością, wykonywaną przez Janka podczas rozmowy z innymi ludźmi, było pocieranie nosa.	TAK	NIE
2.	Karę chłosty - zasądzoną Jankowi - wymierza Sędzia.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK

Zadanie 31. (0–1)

Dokończ poniższe zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Janko na łożu śmierci zapytał matkę,

- A. dlaczego przez całe życie nazywała go „odmieńcem” i nigdy go nie kochała?
- B. czy kiedyś zobaczy piękne skrzypce, o których zawsze marzył?
- C. dlaczego nigdy nie mógł cieszyć się pełnym zdrowiem i był tak słaby?
- D. czy będzie mógł chociaż raz wyjść na światło słoneczne i nacieszyć się latem?

Zadanie 32. (0–1)

Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1–2.

Utwór Henryka Sienkiewicza *Janko Muzykant* należy do

A.	epiki,	ponieważ jest	1.	opowiadaniem.
B.	dramatu,		2.	nowelą.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Poprawna odpowiedź to A i 1
- B. Poprawna odpowiedź to A i 2
- C. Poprawna odpowiedź to B i 1
- D. Poprawna odpowiedź to B i 2

Zadanie 33. (0–1)

Dokończ zdanie i wskaż falszywe stwierdzenie dotyczące podobieństw w *Silaczu* Stefana Żeromskiego i *Janku Muzykancie* Henryka Sienkiewicza. Wybierz odpowiedź spośród podanych.

W obu utworach autorzy:

- A. pokazują trudne życie bohaterów, którzy pochodzą z ubogich rodzin.
- B. stawiają swoich bohaterów w obliczu surowego społeczeństwa, które nie okazuje zrozumienia.
- C. ukazują w pełni realizm życia codziennego na dziewiętnastowiecznej wsi.
- D. pokazują pasję bohaterów, którzy pragną zmienić swoją rzeczywistość.
- E. przedstawiają wrażliwych bohaterów, którzy marzą o lepszym życiu.
- F. przedstawiają bohaterów, którzy borykają się z trudnościami bez wystarczającego wsparcia.

Zadanie 34. (0–1)

Dokończ zdanie i wskaż prawdziwe stwierdzenie dotyczące realizacji marzeń bohaterów w *Ikarze* Jarosława Iwaszkiewicza i *Janku Muzykancie* Henryka Sienkiewicza. Wybierz odpowiedź spośród podanych.

W obu utworach autorzy:

- A. ukazują bohaterów, których marzenia ostatecznie zostają zrealizowane, dając im poczucie spełnienia.
- B. przedstawiają marzenia bohaterów jako coś, co spotyka się z pełnym zrozumieniem ze strony ich bliskich.
- C. pokazują, że bohaterowie dążą do swoich marzeń mimo obojętności lub braku akceptacji otoczenia.
- D. podkreślają, że bohaterowie wycofują się z realizacji marzeń, bojąc się społecznych konsekwencji.
- E. ukazują, że bohaterowie zmieniają swoje marzenia, by przystosować się do rzeczywistości.
- F. sugerują, że bohaterowie nie posiadają wyraźnych marzeń, koncentrując się na codziennych obowiązkach.

Zadanie 35. (0–1)

Dokończ zdanie i wskaż falszywe stwierdzenie dotyczące problematyki utworu Henryka Sienkiewicza *Janko Muzykant*. Wybierz odpowiedź spośród podanych.

W utworze *Janko Muzykant* Henryk Sienkiewicz:

- A. przedstawia trudne życie ubogiego dziecka, które nie znajduje wsparcia w swoim otoczeniu.
- B. ukazuje konflikt między talentem a warunkami społecznymi, które nie pozwalają na jego rozwój.
- C. podkreśla pasję Janka do muzyki, która nadaje sens jego życiu i pozwala przetrwać trudności.
- D. krytykuje obojętność społeczeństwa wobec losu utalentowanych, lecz biednych dzieci.
- E. pokazuje, że marzenia Janka mają realną szansę na spełnienie dzięki jego wytrwałości.
- F. ukazuje niszczący wpływ biedy na życie dziecka i jego niezrealizowane ambicje.

Zadanie 36. (0–1)

Przyporządkuj poszczególnym środkom stylistycznym użytym w teście ich właściwe nazwy. Wskaż poprawne przyporządkowanie.

1.	<i>żyjąca z dnia na dzień niby jaskółka pod cudzą strzechą</i>
2.	<i>dusza chrześcijańska nie miała wcale ochoty iść, skąd przyszła</i>
3.	<i>„Myślałby kto, kocię nie kocię albo co!”</i>
4.	<i>„ledwo zipał”</i>

a.	wykrzyknienie
b.	porównanie
c.	metafora
d.	personifikacja

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 1a, 2c, 3b, 4d
- B. 1b, 2a, 3d, 4c
- C. 1b, 2d, 3a, 4c
- D. 1d, 2c, 3a, 4b
- E. 1c, 2a, 3d, 4c

Zadanie 37. (0–1)

W którym miejscu trzeba postawić w zdaniu znak interpunkcyjny, aby zdanie było poprawne? Wybierz odpowiedź spośród podanych.

Wieczorami[a] słuchiwał wszystkich głosów[b] jakie są na wsi[c] i pewno myślał sobie[d] że cała wieś gra.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. a, b, c, d
- B. a, c, d
- C. b, c, d
- D. b, d
- E. a, b, c